

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
เรื่อง สถานะของตำแหน่งผู้บริหารสถาบันตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๖๐๘/๒๖๔๑ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ สรุปความได้ว่า เนื่องจากได้เกิดปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ในประเด็นเกี่ยวกับสถานะของตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสถาบัน และผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบัน โดยเรื่องนี้มีความเห็น แตกต่างกัน ๒ ความเห็น กล่าวคือ

ความเห็นที่ ๑ เห็นว่า ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสถาบัน และ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันเป็นตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา ๓๘ ข. (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่ง ก.ค.ศ. เป็นผู้กำหนดว่าจะมีในหน่วยงานการศึกษาใด จำนวนเท่าใด และต้องใช้คุณสมบัติเฉพาะ สำหรับตำแหน่งอย่างไร ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความเห็นที่ ๒ เห็นว่า ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสถาบัน และ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันมิได้มีสถานะเป็นตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามที่ กล่าวข้างต้น หากแต่มีสถานะเป็นตำแหน่งผู้บริหารหน่วยงานการศึกษาที่พระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้มีขึ้น ทั้งในส่วนของจำนวน คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง กระบวนการ และวิธีการสรรหาผู้มาดำรงตำแหน่งดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปอย่างถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงาน ก.ค.ศ.) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า โดยที่มาตรา ๑๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้สถาบันการอาชีวศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี และมาตรา ๒๗^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๑๓๒๔ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๑๖ ให้สถาบันตามมาตรา ๑๕ เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่ชำนาญการปฏิบัติการสอน การวิจัย การถ่ายทอด วิทยาการและเทคโนโลยี ทุนบูรณาการ ศิลปะและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้บริการวิชาการ และวิชาชีพแก่สังคม

^๒ มาตรา ๒๗ ให้มีผู้อำนวยการสถาบันเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของสถาบัน และให้มีรองผู้อำนวยการสถาบันอย่างน้อยหนึ่งคน กับทั้งอาจมีผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันหนึ่งคนหรือหลายคนก็ได้ ทั้งนี้ ตามจำนวนที่สภาสถาบันกำหนดเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่ผู้อำนวยการสถาบันมอบหมาย

บัญญัติให้ผู้อำนวยการสถาบันเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของสถาบัน การอาชีวศึกษา และให้มีรองผู้อำนวยการสถาบันอย่างน้อยหนึ่งคน กับทั้งอาจมีผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันหนึ่งคนหรือหลายคนก็ได้ ทั้งนี้ ตามจำนวนที่สภาสถาบันกำหนด เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่ผู้อำนวยการสถาบันมอบหมาย นอกจากนี้ มาตรา ๓๐^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติคุณสมบัติของผู้อำนวยการสถาบันและรองผู้อำนวยการสถาบัน รวมทั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันไว้อย่างชัดเจน โดยไม่มีบทบัญญัติมาตราอื่นใดกำหนดว่า ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสถาบัน และผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบัน จะต้องเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และเมื่อพิจารณาตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนดตามมาตรา ๓๘^๔ ข. (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ยังไม่ปรากฏว่า ก.ค.ศ. ได้กำหนดให้ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสถาบัน และผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบัน ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นด้วย ดังนั้น ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสถาบัน และผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบัน จึงยังไม่เป็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรา ๓๘ ข. (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้สถาบันการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานการศึกษา ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ กำหนดให้สถาบันการอาชีวศึกษา

^๓ มาตรา ๓๐ ผู้อำนวยการสถาบันและรองผู้อำนวยการสถาบันต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาเอกหรือเทียบเท่าจากสถาบันอุดมศึกษา และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาแล้วรวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี หรือ

(๒) ได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งหรือเทียบเท่าจากสถาบันอุดมศึกษา และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบัน หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบัน

^๔ มาตรา ๓๘ ตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามี ๓ ประเภทดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

ข. ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

(๒) ผู้อำนวยการสถานศึกษา

(๓) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๔) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๕) ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

ตำแหน่งผู้บริหารใน (๑) และ (๒) ให้มีในสถานศึกษาและหน่วยงานการศึกษาตามประกาศกระทรวง ตำแหน่งผู้บริหารใน (๓) และ (๔) ให้มีในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ตำแหน่งผู้บริหารในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญา การกำหนดระดับตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ ก.ค.ศ. จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

เป็นหน่วยงานการศึกษา ตามมาตรา ๔^๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงมีผลทำให้สถาบันการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๓๘^๖ ข. วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ ที่บัญญัติว่า ตำแหน่งผู้บริหารในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญา การกำหนดระดับตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ ก.ค.ศ. จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ประกอบกับมาตรา ๒๗^๗ แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้อำนาจการสถาบันเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการบริหารงานของสถาบันการอาชีวศึกษา และให้มีรองผู้อำนวยการสถาบัน กับทั้งอาจมีผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันตามจำนวนที่สภาสถาบันกำหนด เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่ผู้อำนวยการสถาบันมอบหมาย และมาตรา ๓๕^๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวบัญญัติให้ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันและตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันเป็นตำแหน่งที่เทียบเท่าตำแหน่งอธิการบดีและตำแหน่งรองอธิการบดีในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสถาบัน และผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบัน จึงมีฐานะเป็นตำแหน่งผู้บริหารในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญาด้วย โดยเหตุผลดังกล่าว การกำหนดระดับตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของผู้บริหารในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญา จึงต้องนำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษามาใช้บังคับโดยอนุโลม และโดยที่มาตรา ๒๗^๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“หน่วยงานการศึกษา” หมายความว่า

(๑) สถานศึกษา

(๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๓) สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน

(๔) แหล่งการเรียนรู้ตามประกาศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๕) หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการหรือ

ตามประกาศกระทรวง หรือหน่วยงานที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

มาตรา ๓๕ ให้ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันและตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันเป็นตำแหน่งที่เทียบเท่าตำแหน่งอธิการบดีและตำแหน่งรองอธิการบดีในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งประเภทผู้บริหารตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่งจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินเพิ่มพิเศษของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง

รองอธิการบดีที่จะได้รับเงินประจำตำแหน่งจากงบประมาณแผ่นดินจะมีได้ไม่เกินห้าอัตรา และในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดมีวิทยาเขต ให้มีรองอธิการบดีดังกล่าวเพิ่มได้วิทยาเขตละหนึ่งอัตรา

ผู้ช่วยอธิการบดีที่จะได้รับเงินประจำตำแหน่งจากงบประมาณแผ่นดิน จะมีได้ไม่เกินสามอัตรา

รองคณบดีที่จะได้รับเงินประจำตำแหน่งจากงบประมาณแผ่นดิน จะมีได้ไม่เกินสามอัตรา

ประเภทผู้บริหารจากบุคคลที่มีได้เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา โดยกำหนดให้เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และเงินเพิ่มพิเศษของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง จากบทบัญญัติของกฎหมายจึงเห็นได้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาก็ได้ ด้วยเหตุนี้ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบัน รองผู้อำนวยการสถาบัน และผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันซึ่งมีฐานะเป็นตำแหน่งผู้บริหารในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญา จึงไม่ถูกจำกัดว่า จะต้องมิีสถานภาพเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในขณะเดียวกันแต่อย่างใด

(นายอัษฎพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๖